

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 25 februari 2009

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om fotboll på idrottsforum.org

I dessa tider, när globalisering är värsta honnörssordet och anses kunna legitimera allehanda beslut och ställningstaganden – liksom förvisso frånvaron av beslut och ställningstaganden – är det motiverat att, som Bill Sund gör, framhålla att fotbollens globaliseringsprocess faktiskt inleddes för över 100 år sedan. Bill har läst två nya böcker som kan sägas behandla fotboll i ett globalt perspektiv, i det att båda tar upp fotboll i länder och på platser runt om i världen som i varierande grad är marginaliserade inom världsfotbollen. I *Outcasts! The Lands That FIFA Forgot* av Steve Menary (Know the Score Books) åker författaren, som är en framstående engelsk fotbollsjournalist, runt i världen och tittar på fotboll i områden som inte FIFA vill kännas vid. Den andra boken, *Fringe Nations in World Soccer* (Routledge), är en antologi sammanställd av Kausik Bandyopadhyay & Sabyasachi Mallick med 14 bidrag som tar upp fotbollsländer i utkanten, länder där fotbollen inte har den starka ställning den har i exempelvis Europa. Man behöver inte läsa mellan raderna för att förstå vilken av de två, den journalistiskt skrivna och underhållande respektive den massivt akademiska, som lyckas bäst med att förmedla fotbollens liv och känsla, men Bill Sund väljer att se dem som fruktbara komplement till varandra.

I fotbollsvärldens utkant

Bill Sund

Institutet för social forskning, Stockholms universitet

*Steve Menary***Outcasts!: The Lands That FIFA Forgot**

224 sidor, inb., ill.

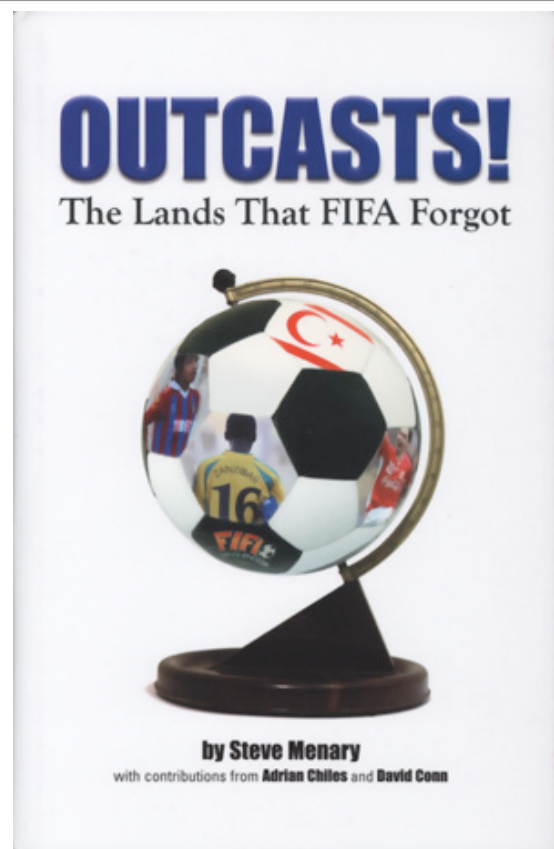
Studley, Warks.: Know the Score Books 2007

ISBN 978-1-905449-316

Fotbollens globalisering har pågått i över hundra år och är ett ämne som har lockat förvånansvärt få forskare, författare och journalister. Men detta faktum håller nu på att förändras. Viktiga föregångsmän har varit John Bale, Pierre Lanfranchi och J. A Mangan för att nämna några. Nyligen har det utkommit två böcker som båda handlar om fotbollens periferi, alltså om fotboll utanför Internationella fotbollförbundets FIFA:s domvärjo eller om fotboll som inte riktigt lyckas ta den plats den måhända förtjänar på grund av gentemot fotbollen starka hegemonistiska krafter.

Steve Menary har skrivit den ena boken: *Outcasts!*

The lands that FIFA forgot. Det är en underhållande bok som bygger på undersökande journalistik när den är som bäst. Man får följa med Steve Menary när han beger sig runt i världen för att se på fotboll, träffa spelare och ledare i icke-fotbollsmetropoler. En särskilt spännande resa görs till exempel upp till sameland i Nord-Norge. När jag läste boken kom jag att tänka på en gång när jag besökte ön Stromboli, känd för sin vulkan och för att en film med Ingrid

Bergman med samma namn spelats in där. Hur som helst, efter att strosat runt och sett det jag ville se hördes de välklingande ljuden från en fotbollsmatch. Och minsann en bit från huset och stranden fanns en slags grus/gräsplan där en match pågick för fullt. Det var inte precis någon Serie A-nivå, men dock fotboll och fler turister stannade upp och tittade.

Öbefolkningen i världen synes vara särskilt förtjust i fotboll. Orsaken till detta kan man undra över. Vad man bland annat får lära sig genom Menarys bok är att det finns en speciell global turnering med lag från öar som Grönland, Bermuda, Falklandsöarna, Åland, Gotland osv. Turneringar har spelats sedan 1985, senast vann Shetlandsöarnas lag. Man får också lära sig att det finns en särskild global fotbollsorganisation för landslag (NF Board) som inte uppfyller FIFA:s regler om medlemskap (förbundet/landslaget måste finnas i en oberoende stat som är godkänd av det internationella samfundet, läs FN). Bland medlemmarna i NF Board finns Vatikanen, Tibet och Zanzibar, totalt har organisationen 22 medlemmar och sätet finns passande nog i Bryssel.

Den stora fördelen med reportagen och faktaupplysningar (tabellmaterial med mera) i boken är att de är så nära fotbollen. Här intervjuas och återges vad som sägs men i ett globalt, nyfiket och kunnigt perspektiv. Om vi inte får vara med i FIFA då organiserar vi själva våra egna turneringar är budskapet, kort sagt. Intressant kritik mot FIFA:s reglemente framförs också en passant – märkligt är ju att Storbritannien har flera fotbollsforbund som godkänts som fullvärdiga medlemmar i FIFA.

Kausik Bandyopadhyay & Sabyasachi Mallick (red)

Fringe Nations in World Soccer

252 sidor, inb.

Abingdon, Oxon: [Routledge](#) 2008

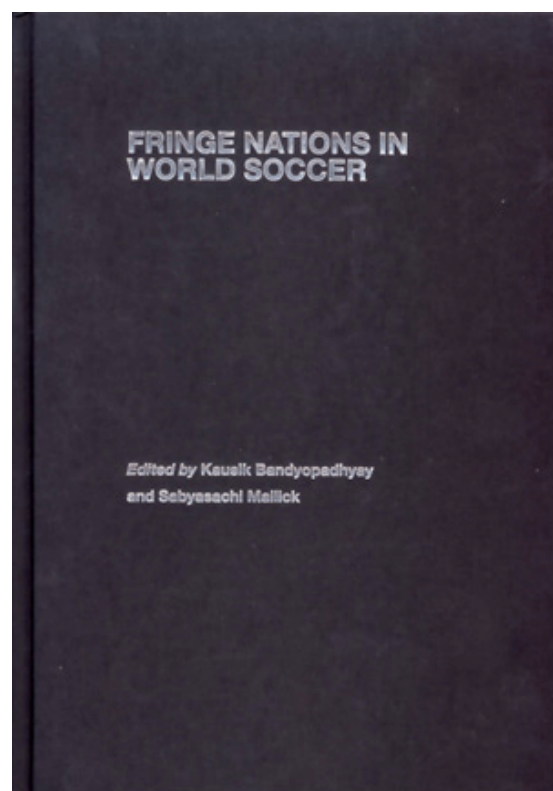
(Sport in the Global Society)

ISBN 978-0-415-37822-2

Den andra boken, *Fringe Nations in World Soccer*, ingår i JA Mangans ambitiösa serie om "Sport in the global society" och är redigerad av Kausik Bandyopadhyay och Sabyasachi Mallick. Tidigare verk i serien har bjudit på titlar som *From Fair Sex to Feminism*, *Doping in Sport* och *Football Culture*. Detta är en antologi i ett historiskt perspektiv för akademien som innehåller inte mindre 14 bidrag, inklusive redaktörernas prolog och avslutning.

Jämfört med Menarys ansats är den här betydligt mer anglosaxisk. Men det är viktiga delar av världen som behandlas, där inte fotbollen i dess herr- och/eller damversion fått någon stor och hegemonisk ställning som vi är så vana vid från Europa och Syd-Amerika. Man kan tala om flera block i boken: delen om USA, Indien, Australien, Nya Zeeland, Syd-Afrika och Senegal samt Malawi. Här finns också en del om Israel och Iran samt om Irland och Nord-Irland. Det genomgående temat är problematiken om hur fotbollen tar plats i samhället och hur den förhåller sig till olika historiska utvecklingskrafter i stort och på en mer detaljerad nivå (om processen hur klubblagen överträffar landslaget i popularitet i Israel t ex). Två kapitel handlar också följaktligen om damfotboll, och de har skrivits av Katie Liston beträffande damfotbollens svårigheter i det mansdominerade Irland respektive av Sean Brown gällande diton i USA.

Ambitionen med boken är betydande. Jag fäster mig vid själva utgångspunkten om att fotbollen ses som en spegling av samhället å ena sidan och å andra sidan att det gäller att se vad som händer (Mangan) eller att se det lokala i en bred kontext (Walvin). Onekligen är man ute efter det som Steve Menary lyckas så väl med ovan. Men här skall också ett strukturellt förhållningssätt inkluderas och resultatet blir som det brukar bli med den här typen av ambitioner. Den ena sidan kommer med men inte den andra. Traditionen är bjudande och det blir inte så mycket av ambitionen att komma nära och analysera det lokala utan man blir kvar vid sina oftast odynamiska förklaringsfaktorer och litteraturhänvisningar till tidigare forskning som just traditionen säger. Några nya stigar hittas egentligen inte i denna bok. Visst har vi läst om varför inte fotbollen lyckas slå igenom på fullt allvar i USA trots damfotbollens stora framgångar. Och visst vet vi att TV-media och sponsorer spelar en stor roll när det gäller bestämma vad som skall slå igenom och inte. Flera av bidragen innehåller givetvis intressant information om de olika länderna och deras fotboll. I ett bidrag av Raffaele Poli görs i siffror och grafik en viktig genomgång av de

afrikanska spelarnas flyttningsmönster till Europa, främst östra Europa, och den diskriminering de utsätts för genom korta kontrakt och lägre arvoden än andra spelare. Men detta har han redan publicerat via FIFA till exempel, och på ett mer genomlysande sätt genom att ta upp hela den globala fotbollsarbetsmarknaden. En dagsaktuell fråga behandlas av David Hassan i analysen av hur de nationalistiska krafterna har ställt sig till att England skall finansiera i ny multiarena med plats för 42 000 personer i Belfast. Ibland kan således fotbollsintressena hamna i motsättning till genuint nationalistiska krafter som på Nord-Irland.

Detta är avslutningsvis en traditionellt massiv akademisk bok som kombinerad med Steve Menarys undersökande journalistik ger goda kunskaper särskilt om man kanske inte är så insatt i frågan om fotbollens nu mer än hundraåriga globaliseringsprocess.

© **Bill Sund 2009.**

 Köp Outcasts! från [Bokus.se](#)

 Kjøp Outcasts! fra [Capris.no](#)

 Køb Outcasts! fra [eLounge.dk](#)

 Buy Outcasts! from [Amazon.co.uk](#)

 Buy Outcasts! from [Amazon.com](#)

 Köp Fringe Nations in World Soccer från [Adlibris.se](#)

 Kjøp Fringe Nations in World Soccer fra [Capris.no](#)

 Køb Fringe Nations in World Soccer fra [eLounge.dk](#)

 Buy Fringe Nations in World Soccer from [Amazon.co.uk](#)

 Buy Fringe Nations in World Soccer from [Amazon.com](#)